

Bájkkeavijssa NuorttaSálto

Avtamielakvuodajn værállda álggoálmugij

Stuorámus politihkalasj tjáhkanimen gudik goassak Nuorttarijkajn ja Europan, gávnnap divtasvuonagav Jon Petter Gintal (40). Sån le sámediggepresidenta Egil Ollija rádediddje guhti ájggu birásgájbbádusájt ávdedit álggoálmugij ávdås.

Vuona delegasjavnán dálkádaknjunnjusjtjáhkanimen li birrusij tjuodes. Ienemus oasse li stuorradikkes, ráddidusás ja birásuodjalim-departementas. Sijá siegen le aj Jon Petter Gásluovtas.

- Mij lip vidás Sámedikke aktan sámedikkepresidentajn Egil Olli guhti le delegasjavná njunnjusj, subtsas Gintal telefavná baktu Københavnas. Sån la juo danna ávddep sádnábiejve rájes læhkám ja manná sijddaj uddni bierjedagá. Avtamielakvuodajn álggoálmugij álles værálldis galggá Sámedigge vájmmelit oasev válldet rijkajgasskasasj dálkádaksjiehtadallamijda.

- Sihtap politihkkára galggi vieledit álggoálmugij dajn dájmajn majt ájggugi tjadádit. Mij ájggop Sámedikke bieles oassálasstet ávdedimijn ja bájnne dip Vuona delegasjavnáv positivalattjat. Vuonarijkan le ham ulmme liehket rijkajgasskasasj ávdedit djalldakgatjálvisájt gáktuj, javllá Gintal.

Ájggu sjehtadallamijda oassálasstet

Sån barggá uddni seniorrádediddjen Sámedikke háldadusán, ásadusán riekta, ælådus ja birás. Barggagádjij Sámedikken jagen 1994. Gá lij vuodskávláv Gásluovtan tjadadam Oppájdáj jáhttáj joarkkaskávláv váttstájt ja dassta Allaskávláv Telemarkon tjadádij. Danna lågáj cand.mag luonndo, birás ja histávrån. Suv mielas le barggo Sámedikken mávsulasj.

- Mån lev vuorbálasj guhti besav ietjam álmuga ávdås barggat, dat le mávsulasj ja besav ássijjt tjuovvot alla politihkalasj dásen ja oassálasstet bájnne dít ájnas mærrádusájt. Barggo máhttelisvuodav vaddá ienep bájnne dímáj gá dábálasj háldadiddje.

- Majna jáhká máhttebihtit vájkkudít Københavnan?

- Mij ájggop oassálasstet mijá

máhtudagájn ja máhtukvuodajn ja sávvpap bessap bievdé birra tjáhkkáhit sjehtadallamijda. Tjállep gálmma paragrafa majt sávvpap ja jáhkkep presidænnta Egil Olli bæssa ávdedit jus bágov oadtju. Gá mij oassálasstet dat vuoset Vuonarijka álggoálmugij duodalattjat barggá, javllá Gintal.

Væráltvijddásasj gatjálvis dárba j væráltvijddásasj tjoavddusijt

Dálkádaknjunnjusjtjáhkanimen tjáhkanimen moadda værállda oajvemus njunnjutjijs.

- *Dát le politihkalasj ássje alla dásen. Gáktu jáhká mij ájnegisá unna Nuortta-Sáltõn máhtte dábddát miján le vájkkudimfábmo?*

- Dálkádakluojtemij vierttip álles væráldin viessot. Dálkádakrievddama mijáv jáksi vájku gánná lip. Ájnas le luojtemij binnedit ja vaháijjt binnedit gá dá sjaddi báhtusijjt oadtjot juohkkahattjajda. Dálkádakrievddama li duola dagu ienep dálkev ja stuorra temperatuvrrasvahkastimijjt buktám. Jus vuojnnep duola dagu merragierragav. Jagen 2050 le nuorre Divtasvuonan ja mijá guovlojn badjánam moadda sentimehterij ja dav vierttiji dálásj návststetsiege ájádallat.

Gintal mielas le ájnas sáme ja látte aktan vierttiji barggat dálkádaktjoavddusijjt gávnatjijt.

- Vierttip dálkádakluojtemij binnedit ja barggat vuolledálkádakluojtemsebrudagá vuostti barggat ja bæjválasj iellemij tjoavddusijjt sadjáj oadtjot ma sieradusáv dahki. Duola dagu binnebeuv bijlajn vuodjet ja farra syhkaldit.

- Ij dat ienep stádaulmutjijt guoska, dánna Nuortta-Sáltõn le guhkás aktisájfievroj gaskan.

- Riekta le dat. Valla máhttelis le siesstet oasstemijn duola dagu ekologalasj biebmijjt oasstet. Divtasvuonan luonndoruhtadibme vilá le nanos. Ulmutja bierriji diedulattjat dajna joarkket. Joarkket sarvva- ja rievskáivdujn, luosav ja dábmgav bivddet ja muorijit. Dá li dájma ma li vuohkasa birrasij. Biergov Brasilas oasstet ij buorev tjuovo. Danna rássjuomev buolljot tjuolasti vaj buve galggi guohtomsajev oadtjot ja dat ájn ienep CO2 luojtemav vaddá.

Jon Petter Gintal i København.

Gávva/foto: Gunn Britt Retter

Lasedum ávdásvástádus ja berustibme positivalattjat vájkkut

- *Gáktu le industrialiserigijn sáme guovlojn, e gus sáme aj galga oasev dassta oadtjot?*

- Dat le gatjálvis bisodime ja suodjalime birra. Muv mielas adno le ájnna sabbo, gáktu luondov ávkádallat váni dav biejsstemis. Miján li stuorra hásstalusá mij guoská ruodná energiav. Fossil fámos bieggá- ja tjáhtjefábmu. Ájnas le álggoálmugij duobddága aneduvvi, valla duola dagu bieggamillopárkka ællosujtov vájkkut. Alldo miessijn le sierraláhkáj dassta vájkkuduvvá. Dán manen báhti tjuovvovasj infrastruktuvrra dagu rahte ja fámmoledniga. Dákkir industriávdánahttem ij agev dálkádakluojtemij binnedit, valla sjaddá dásju rievddam. Buorep lij jus stáhtta ástij ruodná fámmo sertifikáhtajt ja dajt bálkestij. Navti ruodná sertifikáhta máhtti vierre tjoavddusa liehket, javllá vájmmelis birásrádediddje.

- Viertti moattelágásj ájádusájt oajven

avta bále adnet. Mån jáhkáv le máhttelis oadtjot divna bieggamillopárkajt, valla de vierttiji álggoálmuga ja adne possessan oassálasstet ja guovlojt gávnat gánná ij luondov ja judosiellemav biejste. Buorre dille juohkkahattjajda le máhttelis, valla dat guoská vidnudagájt ja dájmadiddijjt, miejnni Gintal. Suv mielas le imálasj gá vuona Statkraft ij ávvá vieleda svieriga sámijjt, ja navti nievrep etihkav tjadádi gá Vuonan.

- *Majt ájádala dán sijddabájkke birra gá le stuorstádan værállda oajvemus politihkkárij?*

- Ájádálav Divtasvuodna le riek tjappa bájkke oavdos luondujn ja geldulasj sebrudagájn guokta kultuvraj. Mån lev nanosit guovlluj tjanádam ja miján le hyhtto Oarjjevuonan gánná lev nav álu gá máhttelis. Muv mielas le ájnas barggat vaj árbedábálasj álggoálmukmáhtudahka vuodo sjaddá duodastimen dálkádakrievddamijjt ja ávdeditjt positjvalasj hiebahttemstrategijájt, hæjtta Jon Petter Gintal.